

ACC. N:R M. 10540:1-3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Arthur Levinson
Härad: Mo Adress: Övergd
Socken: Åsenhög Berättat av: Lenn Adolfs Johansson
Uppteckningsår: 1947 Född år 1883 i Granstorp, Åsenhög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Allt gåt med själsman.

s. 1-3.

N. M. spec. 193.

ACC. N:R M. 10540:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Åsenhöga förekom seden att gå med trettondagsstjärnan så långt tillbaka som för 80 år sedan, kanske längre, men längre än till den tiden vet man ingenting med bestämdhet. Seden var ur bruk vid tiden omkring sekelskiftet, men återupptogs vid 1908 och pågick till 1913. Gången med stjärnan gick trettondagsafton de började vid 7 tiden på kvällen och höll på till vid 4 på morgonen. De gingo i byarna runt hela socknen så långt de hinde.

Visan de sjöngo bestod av 13 verser och skulle åtminstone under senare tid funnits uppskriven. (Jag skall försöka att få den nedskrivna och om möjligt medsända den.)

Stjärnan var stor som ett vagnhjul med ett ljus i mitten, den bars på en stör på vilken stjärnan snurrade runt. De uppträdande voro klädda i vitt på så vis att en skjorta bars utanpå de andra kläderna. Föraren bar också sabel. De benämndes trettondagsstjärnan. Gångarne voro ungdommar omkring 15-25 år. Yrken voro väl varierande men det var här i huvudsak lantbrukare döttrar och söner från den egna socknen. Uppförandet var religiöst betonat. När de kommo till ett ställe gingo de rätt in, när de sedan

ACC. N:R M. 10540:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kommit in gingo de runt hela tiden under det de sjöngo visan,
vanligtvis blevo de härefter bjudna på någonting huvudsakligen
kaffe med dopp, detta under senare tid. Någon insamling för något
ändamål förekom inte. Stjärnan har jag aldrig sett men den finns
troligtvis förvarad på ett ställe i Åsenhöga, men jag har ännu
inte fått besked därom, skulle så vara fallet att den finnes
förvarad så kanske om Ni ville sända upp någon representant
att det skulle gå att förvärva den.

Staffanssjungning eller Lussegång känner jag inte till huruvida
detta förekom förr. Men på senare tid har det förekommit att
ungdommen börjat gå omkring och "Lussa" De kommer då in sjunger
och spela vad som hälst. De äro så utklädda att ingen skall
kunna känna igen dem.

Efter uppehåll här på flera veckor får jag meddela att den om-
talade stjärnan är tyvärr förstörd. Versarna har jag inte kunnat
få mer än de 3 första upptecknade och sänder dem nu på särskild
lista.

ACC. N:R M. 10540:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tre av de första versarna av visans tretton.

Guds son är född i Betlehem på denna dag efter guds eget
välbehag å vorden kött av blotta gunst och nåde är han oss
sänd till hjälp och tröst och haver från all våde all världen
återlöst.

De vise män och hedningar från österland som kommo ifrån
medieland till betlehem, uppläto sina håvor hjärtans största
rörelse, å skänkte honom gåvor guld myrra rökelse.

För jesu skuld ja låt oss alla vara glad å med de herdar gå
åstad med hjärtans fröjd å följa stjärnan efter som är vår
guds klara ljus på vägen jämn å rätter till herrans helga hus.